

Komandi partur
Í komandi parti er frásøgn frá millumtjóða Kongosøgufundi í Bretlandi 10.oktober. Staðfestast kann, at føroyingurin D.J. Danielsen gerst meira og meira viðurkendur fyri sín leiklut í hesi søgu.

Tann syngjandi familjan á Váli. Aftanfyri f.v. Ólavur, Jóannes, Charlotta og Brita

vátt, tí tá gjørdist meira av royki. Boðini sóust tá betri í Koltri.

Tískil hevur Anna upplivað allar samskiftis-hættir frá glaðing til fartelefón.

Jólini

Jólini vóru ein rættilig høg tíð. Tað mest spennandi var, tá jólatræið varð pyntað. Jólatræið kom úr Havn. Fosturpápin læsti seg inni í stovuni at pynta jólatræið. Her máttu børnini einki síggjast fyrr enn liðugt var at pynta. Onkuntíð royndu tey at lúra gjøgnum lyklarholið fyri at síggja tað undur, sum var teimum í vænti. Men tá pápin varnaðist tað, tipti hann holið. Men tá so var liðugt at pynta jólaaftan, varð hurðin upplatin. Tað var ein herligheit, sum kundi fáa hvørt barnahjarta at hoppa av frøi! Jólaaftan var etin ræstur fiskur. Men jóladag fingur tey gás. Hendan dagin sluppu tey at eta so nógv, sum tey orkaðu. So tey nærmast ótu seg um rygg. Jólágávvur fingur tey eisini. Fyri ein stóran part slíkt sum tørvur var á, sum t.d. gummistivlar, men leikur fingur tey eisini.

Jólapakki kom frá Andreu fastur í Danmark, og var hetta ikki minst at gleða seg til. Hon arbeiddi sum skráddari í Keypmannahavn. Andrea koyrði í pakkan so mikið av avskurði av toyi, at hetta røkk langt sum tilfar til klæði, sum Josefina seymaði uppá okkum øll.

Mentan í Norðradali

Óli Reinert var ein merkisverdur persónur, sum hevði sannar skaldagávur. Hann yrkti ein hóp av sálum. Teir gav hann út á ellisárum, teir vóru ikki færri í tali enn 175. Men hann skrivaði eisini søgur. Anna plagdi at skriva niður fyri hann, og hon sigur, at talan var um tær vakrastu og mest spennandi kærleikssøgur.

Óli hevði so ótrúligan áhuga fyri seyði, og hann skrivaði nógv niður, eisini ættartalvur hjá seyðinum. Hann kundi sita heilar dagar og tosa um seyð.

Eitt ítriv um veturin var at syngja. Tey sungu fast tvey kvøld um vikuna. Eitt kvøld var tað andaligir sangir og eitt annað fostur-landssangir.

Anna minnst væl, tá ið Albert, pápabeiggin, kom við einum radio til bygdina. Hetta var jú heilt fantastiskt. Tey fóru heim har at lurta, tá ið høvið beyðst. Men abbin helt, at okkurt annað máttu tey hava at gera í Norðradali, enn »at musika allan dagin«.

Í skúla fjórðu hvørja viku

Tey høvdu ferðalærara. Hesin var vanliga

tríggjar vikur í Hoyvík og Hvítanesi, og síðani eina viku í Norðradali. Tískil gingur tey bert í skúla fjórðu hvørja viku. Men søgan sigur einki um, at tey dugdu minni fyri tað!

Í nærum eitt ár gingur tey als ikki í skúla. Skúlastovan var privat, og tað gjørdist ósemja um leigumálið. Skúlastovan kom so til Óla Reinert, og seinni kom hon í gomlu bóndahúsinu niðri í Stovu.

Postur kom tvær ferðir um vikuna. Tummas Reinert, pápabeiggi Onnu, var postmaður. Hann røkti eisini Syðradal, sum var nærmasta grannabygd. Kortini tók tað eini trý korter at ganga hagar.

Dagligi dagurin hjá ungari gentu.

Sum vanligt tá, fór Anna úr skúlanum 14 ára gomul. Men fyri tað var nóg mikið at gera. Óli Reinert, fosturpápin, var jú bóndi, og garðurin var stórur, heilar 10 merkur. Tey høvdu nógv ungneyt og einar 5 mjólkikýr. Tað var ikki bert sum at siga tað at sleppa av við alla hesa mjólk. Men so fingur tey sær sentrifugur at taka róman, sum so varð seldur til Havnar.

Tá Anna var 15 ár, fóru tey tríggjar ferðir um vikuna at reiða mjólkina til Sunds, hagani hon fór við mjólkarbátinum til Havnar. Henda ferðin tók tveir tímar hvønn vegin.

Seyðurin rikin til Havnar

Tað vóru 3-400 áseyðir. Á heysti róku tey gonguna til Havnar, har hon varð keypt av Karl F. og eisini av Jens Reinert, sum var beiggi fosturpápin. Nakað varð eisini selt privat, og onkur gonga fór til Klaksvíkar.

Ullin frá várrøytingini varð seld ymsastaðni í landinum. Ein stórur partur fór til Heinesen í Vágshotni, har tey fingur vøru fyri ullina.

Anna gekk eisini til neyta. Eitt 18 potta biði var borið á bakinum, og ein dylla við 4 pottum hvør var í hvørji hond. Hetta var ikki hissini byrða at bera til húsa.

Skorið var eisini torv. Til hetta høvdu tey torvskurðarmann. Men húsfólkini bóru burtur og fingur torvið til høldar eisini, tá tað var turt. So hvørt tørvur var á tí, var torvið so borið heim at brenna.

Eisini skuldi hoyggjast til 10-15 neyt. Umframt hetta skuldi eisini gevast seyðinum mitt um veturin. Tey høvdu altíð 3-4 ross.

Hvørt breyð skuldi bakast

Ein av uppgávanum hjá Onnu var at baka breyð. Tey vóru fast 13 fólk í húsi. Um summarið vóru eisini hjálparfólk og gestir. Tá kundu tey

Ólavur var framúr sangari og listarmaður. Eisini var hann barnavinur sum fáur

vera upp til 21 fólk. Og fólk, sum arbeiða nógv, eta eisini nógv.

Bakað vóru 10 breyð hvønn dag í tveimum umførum. Breyðini vóru elt og sett at ganga, áðrenn farið var til neytar. Og tá komið varð heim vóru tey koyrd í ovnin. Anna hevur annars altíð verið ófør at baka. Men hon hevur eisini havt góða venjing!

Umframt alt hetta veltu tey epli og røtur.

Nógv fremmandafólk

Sunnudagur var frídagur, tá gjørdur tey ikki stórarbeiði. Men mjólkast mátti so, eins og neytini máttu ambætast.

Hóast Norðradalur lá sera avsíðis, so komu nógv ferðandi fólk til Norðradals. Tey komu á morgni og fóru avstað um kvöldið. Ofta var hetta sunnudagar, og hetta merkti, at sunnudagur var strævnasta dagur. Tað kundi koma upp til 30 fólk, sum tað skuldi borðreiðast fyri. Ein gestur, sum Anna minnst væl, var tann kendi skiparin Kvívíks Tummas. Hann plagdi at hava fisk við sær, og var hetta forkunnugt at fáa í Norðradali.

Sunnudag var hildin andakt. Kirkja var eingin, men onkuntíð kom prestur. Norðradalur hoyrði til kirkjuna í Kaldbak. Hagar fóru so fólk í kirkju og vórðu eisini grivin har.

Fýra ferðir árliga plagdu havnarmenn úr Brøðrasamkomuni at koma til Norðradals at halda møti. Anna minnst serliga Herluf Arnason, Jens Christian Dam og Jógvan Skýlindal. Tá var nógvur sangur, og hetta dámdi teimum í Norðradali. Serliga minnst Anna, at Jógvan Skýlindal hevði eina kraftiga rødd. Møti plagdu at vera í køkinum. Tað plagdu eisini fólk at koma úr Kaldbak, sum Hans Wang, August Wang og Aksel Bøgarð. Ofta komu konur og børn við.

Máttu berast til Havnar

Tá fólk gjørdust sjúk, máttu tey um neyðugt berast allan vegin til Havnar á børu. Her skuldi góð manning til, tí menninir máttu jú skiftast at bera. Hetta hendi eisini viðhvørt konunum, tá tær skuldu eiga. Annars kom jarðarmóðir úr Havn, og viðhvørt kom hon av Skælingi. Men tað hendi seg javnan, at barnið var føtt, áðrenn jarðarmóðirin kom fram. Men Lotta, gumba, tók eisini um endan her. Sagt varð, at tá gumba var tøk, nýttist jarðarmóðirin ikki at koma.

Tá onkur doyði, mátti kistan berast á sama hátt til Kaldbaks og onkuntíð til Havnar.

Josefina

Fosturmamma Annu var Josefina systir Óla á Brekku. Hon var ein sera vitug kvinna. Hon las nógv og mintist alt, sum hon las. Hon kundi nógv ár seinni fortelja um slíkt, hon hevði lisið sum ung. So tað var framúr undirhald, tá Josefina las søgur. Tá sótu øll við andakt og lurtaðu.

Josefina var eisini røsk. Hon arbeiddi nógv, og tað var alt slag av arbeiði. Hon bleiv 91 ár.

Anna fer heimanífrá

Tíðin líður, og Anna gerst vaksin. 19 ára gomul fær hon sítt fyrsta pláss, tá hon var ein mánað hjá Andrew Sloan. Undir krígunum kom hon at vera ein vetur hjá Gunnari Dahl Olsen, sýslumanni í Vestmanna. Síðani fór hon til Klaksvíkar at tæna hjá Kaj Johannesen, kendur skipari. Inn ímillum var hon aftur í Norðradali, har tað var nóg mikið hjá henni at takast við.

Í 1946 fór Anna niður til Danmarkar á ein bóndagarð at tæna. Agnar, fosturbeiggin, hevði skaffað henni pláss. Her var hon frá mai til november. Síðani fór hon á húsarhaldsskúla í Holbæk. Aftaná hetta kom hon til ein lækna í Hellerup at vera í húsinum. Anna fór so upp aftur til Føroya í 1948. Tá fór hon til Klaksvíkar at passa Sunnevu hjá Ólákoni upp, tá hon fekk sonin Viktor. Aftaná hetta fór hon í handilin hjá Dorius Hvidbro. Í 1951 hittir hon Liggjas á Váli, sum hon giftist við, áðrenn hon fylti 31 ár.

Tey flutti til Havnar í 1964. Eitt skifti fluttu tey norður aftur. Tey høvdu handil í Klaksvík, Garðabúðin. Tey fluttu so til Havnar aftur, tá Liggjas fekk arbeiði á Gjaldstovuni í Havn fyrst í 70-unum. Hann fór seinni at arbeiða á Príseftirlitinum. Liggjas doyði í 1993, 70 ára gamal.

Tey fingur børnini Jóannes, Charlottu, Ólav og Britu. Ólavur doyði í 2005.

Familjan á Váli er kend fyri at hava ríkað andaliga sangin í Føroyum. Annusa partur hevur ikki ligið eftir, tey hava sungið nógv í teirra samkomum.

Nú eru tað børnini og ommubørn, sum hava tikið við, og eru tey millum bestu sangarar í landinum.

Heimið hjá Onnu og Liggjasi hevur verið kent sum eitt stak gestafrítt heim, har tað altíð er komið nógv fólk – ikki minst ungfólk. Har hava øll altíð kent seg heima.

At hitta Onnu er eitt upplivilsi hvørja ferð. Tað skal verða ynskt Onnu hjartaliga tillukku við hennara kempualdur. Takk fyri alt, sum tú hevur verið fyri so mong!